Opgesteld door: Claire Goriot en José van der Hoeven
Vraagsteller: leerkracht po
Referentie: Kennisrotonde. (2019). Heeft het aanbieden van Engels in de onderbouw van het po een positieve invloed op de beheersing van het Engels in latere leerjaren (po, vo)? (KR.607). Den Haag: Kennisrotonde.

29-3-2019

Vraag

Heeft het aanbieden van Engels in de onderbouw van het po een positieve invloed op de beheersing van het Engels in latere leerjaren (po, vo)?

Kort antwoord

Het aanbieden van Engelse les in de onderbouw van de basisschool leidt niet per definitie tot een betere Engelse taalvaardigheid in de bovenbouw. Vroege starters presteren soms beter op Engelse toetsen dan late starters, maar dat is niet altijd het geval. Bovendien zijn verschillen tussen beide groepen klein. Factoren zoals de tijd die aan Engels wordt besteed en het buitenschoolse contact met Engels zijn van invloed op de Engelse taalverwerving. Kinderen die van huis uit Nederlands-Engels tweetalig opgevoed worden hebben een beduidend betere Engelse taalvaardigheid dan kinderen die op school Engels leren.

Toelichting antwoord

Ongeveer 20% van de Nederlandse basisscholen start niet langer in groep 7 met het aanbieden van Engelse les maar begint daar al eerder mee, veelal in groep 1. Dit heet vroeg vreemdetalenonderwijs, kortweg ‘vvto’. Nederlandse basisscholen mogen tot 15% van de wettelijke onderwijstijd in het Engels aanbieden: dat komt neer op ongeveer 3,5 uur per week. In de praktijk blijkt dat scholen die in groep 1 starten met het geven van Engelse les daar ongeveer 1 uur per week aan besteden (Jenniskens et al., 2017).

Vroeg beginnen leidt niet altijd tot een betere Engelse taalvaardigheid

Hoewel de verwachting is dat het vroeg aanbieden van Engelse les leidt tot een betere taalvaardigheid op latere leeftijd , blijkt dat niet altijd zo te zijn. Leerlingen in groep 8 die sinds vijf tot acht jaar Engelse les gehad hebben (en die dus gestart zijn in groep 1, 2, of 3), blijken over het algemeen een betere Engelse taalvaardigheid te hebben dan leerlingen die in groep 7 gestart zijn met Engelse lessen: vvto-leerlingen zijn beter in spreken, lezen en spellen in het Engels en zijn beter in het gebruiken van Engels in het

LAAN VAN NIEUW OOST INDIË 300 2593 CE DEN HAAG
POSTADRES POSTBUS 93461 2509 AL DEN HAAG
T 070 349 44 58 W WWW.KENNISROTONDE.NL

algemeen. Toch zijn de verschillen tussen beide groepen leerlingen klein. Er zijn bovendien veel verschillen tussen scholen: de leerlingen van sommige scholen die in de bovenbouw starten met Engelse lessen blijken beter te presteren op de bovengenoemde vaardigheden dan de leerlingen van sommige scholen die in de onderbouw starten met Engels (de Graaff, 2015).

Ook de Engelse woordenschat van vroege starters blijkt aan het einde van de basisschool niet altijd groter dan die van late starters. De Engelse woordenschat van leerlingen die in groep 1 gestart zijn met Engels blijkt in groep 8 soms wél (Goriot et al., 2018) en soms niet (Goriot, 2019) groter te zijn dan die van hun leeftijdsgenootjes die pas vanaf groep 7 Engelse les kregen.

Wat betreft het verstaan van Engelse klanken blijkt er zelfs helemaal geen verschil te zijn tussen vroege en late leerders. Het Engels kent klanken die in het Nederlands niet voorkomen (bijvoorbeeld het verschil tussen 'e' en 'a' in de Engelse woorden *pen* en *pan*). Die klanken zijn voor moedertaalsprekers van het Nederlands moeilijk te verstaan. Dat komt omdat zij deze klanken nooit horen en daarom nooit geleerd hebben verschillen tussen dergelijke klanken te onderscheiden. Ook vvto-leerlingen blijken aan het eind van de basisschool (in groep 8) niet beter te zijn in het onderscheiden van Engelse klanken dan leerlingen die pas in groep 7 startten met Engelse les (Goriot, 2019).

Factoren die van invloed zijn op de verwerving van het Engels
Waarom het vroeg aanbieden van Engels soms wel een positief effect heeft op de verwerving van het Engels op latere leeftijd en soms niet, is lastig te bepalen. Kleuters die meer dan één uur Engelse les per week krijgen lijken een betere Engelse woordenschat en meer kennis van Engelse grammatica te hebben dan leerlingen die geen Engels krijgen, terwijl dat voor kleuters die één uur of minder Engels per week krijgen, niet geldt (Unsworth, Persson, Prins, & de Bot, 2015). Vanaf hoeveel uur per week Engelse les precies effectief is, is onduidelijk. Bovendien is het onbekend of minder dan één uur Engelse les wel invloed heeft op andere aspecten van Engelse taalvaardigheid, zoals luisteren. Ook buitenschools contact met Engels, hogere Cito-scores en een positieve attitude ten aanzien van het leren van Engels gaan gepaard met een betere Engelse taalvaardigheid (de Graaff, 2015).

De overgang naar de middelbare school
Na het basisonderwijs gaan veel vvto-leerlingen naar een tweetalige middelbare school, waar zij de helft van de lessen in het Engels volgen. Of zij op de middelbare school nog steeds een betere Engelse taalvaardigheid hebben dan late starters is niet bekend.

Nederlands-Engels tweetalig opgevoed worden
Tweetalig opgroeien leidt tot andere resultaten dan het op school leren van een tweede taal. Kinderen die opgroeien met zowel Nederlands als Engels als hun moedertaal – omdat minstens één van beide ouders een moedertaalspreker van het Engels is en Engels spreekt met het kind – hebben een beduidend grotere Engelse woordenschat dan kinderen die vanaf groep 1 of groep 7 op school Engels leren. Ook zijn Nederlands-Engels tweetalige kinderen in staat het verschil tussen Engelse klanken te onderscheiden (Goriot, 2019). Dat geldt zowel voor jonge tweetalige kinderen (groep 1, 2 en 3), maar ook voor oudere tweetalige kinderen (groep 5 en 8).

Geraadpleegde bronnen
De Graaff, R. (2015). Vroeg of laat Engels in het basisonderwijs: wat levert het op? *Levende Talen Tijdschrift, 16*(2), 3-15. Hyperlink
Goriot, C., van Hout, R., Broersma, M., Lobo, V., McQueen, J. M., & Unsworth, S. (2018).

Using the peabody picture vocabulary test in L2 children and adolescents: effects of L1. *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism. Advance online publication.* https://doi.org/10.1080/13570050.2018.1494131
Goriot, C. (2019). Early-English education works no miracles: Cognitive and linguistic development of mainstream, early-English, and bilingual primary-school children in the Netherlands. *Proefschrift, Radboud Universiteit, Nijmegen*. Hyperlink
Jenniskens, T., Leest, B., Wolbers, M., Bruggink, M., Dood, C., & Krikhaar, E. (2017). Zicht op vroeg vreemdetalenonderwijs. Nijmegen. Hyperlink
Unsworth, S., Persson, L, Prins, T., & de Bot, K. (2015). An investigation of factors affecting early foreign language learning in the Netherlands. *Applied Linguistics, 36*, 527-548. https://doi.org/10.1093/applin/amt052. Hyperlink

Meer weten?

Kennisrotonde. (2016). Wat is er bekend over de relatie tussen vreemde talendidactiek en leeropbrengsten voor Engels als vreemde taal bij leerlingen in de leeftijd van 4 tot 12 jaar? (KR.058). Hyperlink
Corda, A., Phielix, C., & Krijnen, E. (2012). Wat weten we over vroeg Engels op de basisschool? Effecten van vroeg vreemde talenonderwijs op de moedertaal en de leerprestaties in de vreemde taal: review van de onderzoeksliteratuur. Leiden: Expertisecentrum mvt. Hyperlink

Onderwijssector

Primair onderwijs, voortgezet onderwijs

Trefwoorden

Engels, L2, vroeg vreemdetalenonderwijs, L2, basisonderwijs, taalverwerving